

[Indenrigsministeren.]

nem lange Tider og langt op imod vor Tid i Virkeligheden mindre at sige. Paa Landet var Forholdene saa ensartede fra Kommune til Kommune, at det var af mindre Betydning, hvor Kommuneskellene gik, og Afgrænsning mellem By og Land var saa skarp, baade af naturlige og af legale Grunde, og Byernes Erhvervsliv var saa stillestaaende, at Brydninger mellem Byernes og deres Nabokommuners kommunale Liv sjældent opstod. Som Helhed gjaldt det, at Befolkningens Stagnation i første Halvdel af det 19de Aarhundrede ikke gav Grundlag for store Interessesætninger mellem Kommunerne indbyrdes. Produktionslivet var lokalt bestemt, og de store Vandringer fra Landsdel til Landsdel og fra den ene Kommunetype til den anden kendtes overhovedet ikke.

Men i Slutningen af det 19de Aarhundrede og op igennem Begyndelsen af det 20de Aarhundrede sprænges, som alle ved, dette gamle Samfund. Den industrielle Udvikling begynder med sin tiltagende Stordrift, der fremstiller Varer, ikke som tidligere for en lokal Kundekreds, men for Markedet. Arbejdsdelingen mellem Erhvervene tager fat, og de moderne Trafikmidler skaber helt nye Produktions- og Afsætningsvilkaar, og hermed er i Virkeligheden det Sprængningselement sat ind i de gamle, stillestaaende og afgrænsede kommunale Samfund, som i Forbindelse med den stærkt tiltagende Befolkningsstilvækst maa føre til de uhyre Befolknings- og Produktionsforskydninger, vi i vor Tid har været Vidne til, og som medfører, at de gamle Kommunegrænser, der tidligere følte som naturlige, i højere og højere Grad kommer til at krydse den erhvervsmæssige Udvikling, ofte skilende, hvad der økonomisk hører sammen, og omvendt ogsaa ikke sjældent holdende sammen, hvad der i og for sig burde være skilt. Og med denne Folkevandringens og Befolkningskoncentrationens Tidsalder blev Forholdet nu ikke blot dette, at de nye økonomiske Enheder ikke mere er sammenfaldende med de gamle kommunale Grænser, men disse Befolkningsforskydninger medfører saadanne Forskydninger i Kommunernes offentlige Økonomi, saa Forskellighederne i offentlige Byrder paa de to Sider af samme Kommunegrænse mange Steder bliver utaaelige. Vi kender det først og fremmest i Byerne, hvor den industrielle Udvikling medfører en Tilstrømning, der hurtigt giver Anledning til stigende Udgifter til Skoler og Værker,

Gader, social Forsorg og alt det, som et voksende Bysamfund gør nødvendigt af offentlige Foranstaltninger, og Tilflytterne er sjældent i Stand til at give Byen en tilsvarende øget Skatteevne. Ganske vist ved vi, at Tilvandring i Almindelighed medfører en automatisk Stigning af Byens Grundværdier, som jo ud fra almindelige logiske Betragtninger vilde være selvskrevne til i Kommunens Kasse helt eller delvis at ækvivalere de øgede Byrder, som Tilvandringen forårsager. Men indtil for nylig har man som bekendt fundet det rimeligt, at Fordelene ved Indvandring indkasseres af en snæver Kreds, medens Omkostningerne ved Indvandringen betales af Kommunen, som derefter maa ligne Skatterne paa de taalmodige Borgere. Resultatet af dette er kendt for os alle, at visse Perioder i saadanne Byers Udvikling kendetegnes ved stadig stigende Skatteprocenter, saa en Sammenligning af den personlige Skattebyrde, der findes paa de to Sider af Bygrænsen, viser et Modsætningsforhold mellem de paagældende Kommuner, som maa have sin Udløsning paa en eller anden Maade.

Selvfølgelig kan Tilvæksten i Bysamfundene ogsaa arte sig paa en anden Maade, saadan som det sker ved visse af de danske Byer, saa f. Eks. den arbejdende Befolkning, der tiltrækkes af Byens store Virksomheder, slaar sig ned uden for Bygrænsen i den tilstødende Landkommune og dermed lægger et uudholdeligt Tryk paa denne Landkommunes Økonomi. Men det sidste, jeg her nævnte, er Undtagelsen. Men hvad enten det ene eller det andet Forhold er til Stede, er Situationen den samme: en Konflikt mellem nedarvet kommunal Inddeling og erhvervsmæssig Udvikling.

Der opstaar altsaa paa Grund af den økonomiske og erhvervsmæssige Udvikling en overordentlig Ulighed i saadanne Kommuners økonomiske og finansielle Forhold, uden at det i og for sig paa mindste Maade kan lægges noget bestemt Kommunestyre til Last, og Følgen bliver en uhyre Uretfærdighed med Hensyn til de offentlige Byrders Fordeling paa Befolkningen; og hvad jeg her har nævnt der kan iagttages inden for større lokale Omraader, kan der ses tilsvarende Eksempler paa i en lang Række enkelte Kommuner spredt ud over Landet. Specielle befolkningsmæssige eller erhvervsmæssige Forhold kan for en Kommune medføre Udgifter, der slet ikke staar i noget rimeligt Forhold til Fortjenstmulighederne for Kommunens Beboere, saaledes at det maa siges, at den paagældende